

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.1.40>**Станіслав Перлін,**

канд. юрид. наук, директор

Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру

Міністерства внутрішніх справ України

ПОНЯТТЯ І ВИДИ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена аналізу сутності поняття техніко-криміналістичного забезпечення правозастосовної діяльності. Критично проаналізовано точки зору науковців щодо застосування зазначеного поняття виключно щодо діяльності з розкриття та досудового розслідування злочинів. Обґрунтовано необхідність комплексного розуміння техніко-криміналістичного забезпечення діяльності різних суб'єктів і сфер правозастосовної діяльності. З'ясовано, що стосовно суб'єктів, діяльність яких потребує техніко-криміналістичного забезпечення, можна виділити такі рівні: 1) техніко-криміналістичне забезпечення правозастосовної діяльності взагалі; 2) техніко-криміналістичне забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції; 3) техніко-криміналістичне забезпечення діяльності окремих відомств; 4) техніко-криміналістичне забезпечення діяльності окремих суб'єктів. Визначено, що за сферою реалізації виокремлено підлягають такі рівні: 1) техніко-криміналістичне забезпечення здійснення судочинства за галузями; 2) техніко-криміналістичне забезпечення окремих стадій і проваджень у кримінальному процесі; 3) техніко-криміналістичний супровід розслідування окремих видів злочинів як складова частина техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування; 4) техніко-криміналістичне сприяння проведенню окремих слідчих (розшукових) дій, тобто допомога спеціалістів під час їх здійснення. Наголошено, що техніко-криміналістичне забезпечення правозастосовної діяльності є досить широким, комплексним поняттям, яке включає і сукупність техніко-криміналістичних засобів та прийомів їх застосування, і діяльність певних суб'єктів щодо створення належних умов для використання зазначених засобів на практиці, і систему наукових положень, спрямованих на реалізацію практичних завдань із застосування криміналістичної техніки в діяльності органів правопорядку. Зроблено висновок, що різновиди техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування як однієї зі сфер практичної діяльності можна виокремити залежно від її суб'єктів, якими можуть бути: 1) безпосередньо органи досудового розслідування; 2) інші органи, заклади, відомства, які виконують функції щодо належного застосування техніко-криміналістичних засобів під час досудового розслідування.

Ключові слова: правозастосовна діяльність, криміналістична техніка, техніко-криміналістичне забезпечення, техніко-криміналістичні засоби, криміналістична діяльність.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку України як правової демократичної держави особливого значення набуває якісне застосування технічних засобів у діяльності з протидії злочинності. Різноманітні засоби криміналістичної техніки створюються, вдосконалюються і використовуються для ефективного пошуку та дослідження слідів злочинів, фіксації ходу і результатів слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні, а також у судово-експертній діяльності. Отже, правові, організаційні й тактичні засади відповідної діяльності органів правопорядку залишаються в центрі уваги криміналістичної науки, оскільки тільки правильне, засноване на неухильному дотриманні принципів законності та наукової обґрунтованості, застосування

криміналістичної техніки є запорукою забезпечення прав і свобод людини в судочинстві. У зв'язку з цим одним із першочергових наукових завдань видається з'ясування сутності і структури техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів правопорядку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Загалом із цієї проблематики у спеціальній літературі представлено низку публікацій. Зокрема поняття і зміст техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів досліджували О. Ф. Волинський, В. О. Волинський, Г. І. Грамович, Р. Б. Єзерський, А. Н. Москаленко, П. Т. Скорченко, А. С. Падей, І. В. Пиріг, Ю. М. Черноус та інші автори. Проте загалом у наукових працях спостерігається відсутність диференціації

техніко-криміналістичного забезпечення щодо окремих видів правозастосовної діяльності та різних її суб'єктів. На нашу думку, це заважає формуванню цілісного уявлення про сутність і зміст вказаної наукової та прикладної категорії криміналістичної науки.

Виклад основного матеріалу. Найбільш широкого вжитку в науковому обігу на цей час набуло поняття техніко-криміналістичного забезпечення слідчої діяльності. Це пов'язано передусім із загальною спрямованістю криміналістичних рекомендацій на досудове розслідування, що історично викликано успадкуванням Україною моделі криміналістики передусім як науки про розслідування злочинів. Приблизно наприкінці 80-х – на початку 90-х років минулого століття криміналістичну техніку і техніко-криміналістичні засоби науковці почали ототожнювати з техніко-криміналістичним забезпеченням розкриття і розслідування злочинів. Ці проблеми досліджувалися протягом наступних років, але дотепер не вироблено єдиного розуміння наведеного поняття.

Одним із перших почав ґрунтовно вивчати сутність техніко-криміналістичного забезпечення розкриття та розслідування злочинів В. О. Волинський [1]. Автор надав визначення даного поняття як здійснюваної правоохоронними органами діяльності, спрямованої на створення умов їх постійної готовності до застосування методів і засобів криміналістичної техніки та реалізацію цих умов у кожному конкретному випадку розкриття й розслідування злочинів [2, с. 67]. Тобто було запропоновано говорити насамперед про відповідний аспект практичної діяльності уповноважених органів.

Такий підхід надалі був розвинений як самим автором, так і іншими ученими-криміналістами. При цьому удосконалення даного поняття здійснюється в основному шляхом розширення його трактування не просто як діяльності, а як складної системи, що включає не тільки діяльність як частину цієї системи, а й її організацію, нормативно-правове регулювання, науковий супровід тощо.

З даних позицій К. В. Бугаєв не погоджується із науковцями, котрі визначають техніко-криміналістичне забезпечення розкриття і розслідування злочинів тільки як діяльність, і підкреслює, що ця діяльність є функцією системи. Проте, надаючи поняття функції, слід розуміти сутність самої системи. Тому техніко-криміналістичне забезпечення є комплексною організаційно-функціональною системою, що у своїй діяльності спрямована на збирання і дослідження криміналістично значущої інформації та реалізує свої

можливості шляхом застосування техніко-криміналістичних методів і засобів [3].

У цілому є підстави стверджувати, що в криміналістичній науці трактування техніко-криміналістичного забезпечення розкриття і розслідування злочинів як складної системи знайшло широку підтримку.

Так, Р. Б. Єзерський визначає його як організаційно-функціональну систему, що спрямована на створення умов постійної готовності служб і підрозділів органів досудового розслідування до швидкого та ефективного вирішення завдань щодо отримання, накопичення й опрацювання криміналістично-значущої (доказової, пошукової та тактично-орієнтуючої) інформації і ефективного її використання у процесі розкриття й розслідування злочинів [4, с. 12]. В. О. Михайлов, П. Т. Скорченко, Ю. М. Черноус та інші автори також пропонують розуміти під техніко-криміналістичним забезпеченням слідчої діяльності систему наукових, правових, організаційних положень і прикладних заходів із розроблення, впровадження та практичного використання техніко-криміналістичних засобів з метою успішного виявлення, розкриття, розслідування злочинів та запобігання їм [6, с. 21; 7, с. 216; 8, с. 125]. Незважаючи на деякі редакційні відмінності у визначеннях, погляди вказаних авторів загалом збігаються, адже техніко-криміналістичне забезпечення трактується як певна система теоретичних положень і практичних засобів, спрямованих на реалізацію досягнень криміналістичної техніки в розслідуванні злочинів.

На переконання Г. І. Грамовича, техніко-криміналістичне забезпечення має два аспекти. У широкому значенні це регламентована певними нормативними актами діяльність науково-дослідних, судово-експертних та інших установ і відповідних посадових осіб, на яких покладений обов'язок розроблення та реалізації комплексу взаємопов'язаних заходів з метою створення оптимальних умов ефективного застосування спеціальних знань і науково-технічних засобів у боротьбі зі злочинністю. У вузькому значенні це комплекти науково-технічних засобів, якими повинні забезпечуватися конкретні учасники правоохоронної діяльності відповідно до їхньої компетенції, і комплекс знань, умінь та навичок, якими ці учасники повинні володіти, щоб застосовувати ці засоби [9, с. 191]. Цей підхід ілюструє інше поширене в науці розуміння техніко-криміналістичного забезпечення як сфери практичної діяльності та сукупності технічних засобів, що застосовуються в цій діяльності.

Аналізуючи викладене, можна зробити висновок, що єдності думок стосовно визначення техніко-криміналістичного забезпечення в криміналістиці поки що немає. Але з наведених визначень можна побачити, що, по-перше, його сутність науковці трактують як діяльність зі створення умов для ефективного застосування спеціальних знань і науково-технічних засобів з метою розслідування злочинів та запобігання їм. По-друге, його представляють у вигляді системи, спрямованої на розроблення, упровадження й використання техніко-криміналістичних засобів і наукових методів або на запобігання злочинам, виявлення та розслідування їх. Єднає перелічені точки зору віднесення до вказаної категорії питань використання техніко-криміналістичних засобів у ході виявлення та розслідування злочинів, запобігання їм.

Відзначимо, що термінологія техніко-криміналістичного забезпечення застосовується не тільки в аспекті кримінального провадження, а і щодо інших сфер діяльності. Це пов'язано з тією обставиною, що техніко-криміналістичні засоби (як спеціально розроблені, так і пристосовані для потреб криміналістики) все ширше впроваджуються не тільки у кримінальну процесуальну, а й в іншу правозастосовну діяльність і в повсякденне життя. Як приклад можна привести використання в сучасних телекомунікаційних засобах і системах захисту приміщень сканерів відбитків пальців, застосування поліграфа під час прийому на роботу, використання різноманітної техніки (у тому числі і криміналістичної) під час підприємницької діяльності тощо. Проте одним із перших та основних напрямів техніко-криміналістичного забезпечення все ж була та залишається правозастосовна діяльність. Необхідно зауважити, що саме вона передбачає наявність техніко-криміналістичного забезпечення у будь-якій з її сфер. Вивчивши відповідну спеціальну літературу та думки науковців, можемо зробити висновок стосовно наявності техніко-криміналістичного забезпечення у сферах правозастосування, не пов'язаних із розслідуванням злочинів.

Так, наприкінці минулого століття почали розроблятися теоретичні проблеми застосування даних криміналістики в цивільному судочинстві. Проведені з того часу наукові дослідження розсіяли сумніви щодо можливості і необхідності використання досягнень криміналістичної техніки у цивільному, адміністративному провадженні, в адвокатській та нотаріальній діяльності [10; 11].

Також слід зазначити, що поняття техніко-криміналістичного забезпечення вжи-

вається і щодо певних суб'єктів. Зокрема, одним із напрямів правозастосування є діяльність органів кримінальної юстиції [12]. У цьому сенсі підкреслимо, що розуміння важливих для кримінального процесу, криміналістики та теорії судової експертизи понять, пов'язаних із застосуванням спеціальних знань у судочинстві, не може бути повним і всебічним без виділення не тільки об'єктивного, а й суб'єктивного аспектів. Наприклад, Р. Л. Степанюк слушно вказує, що вирішальне значення для з'ясування сутності спеціальних знань у кримінальному провадженні має не тільки їх обсяг, а й суб'єкт, що їх застосовує. Такий підхід відповідає історичному аспекту розвитку вказаного інституту в кримінальному процесі з практики залучення до судочинства обізнаних людей [13, с. 222]. Розвиваючи цю думку зазначимо, що суб'єктивний бік поняття техніко-криміналістичного забезпечення теж проявляється у визначенні суб'єкта, діяльність якого супроводжується застосуванням засобів криміналістичної техніки.

Таким чином, можемо говорити про техніко-криміналістичне забезпечення діяльності як поліції, так і інших органів, які входять до системи кримінальної юстиції, в тому числі і суду. Отже, доцільно виокремлювати техніко-криміналістичне забезпечення діяльності органів правопорядку як у цілому, так і окремих суб'єктів.

Найбільш широким є техніко-криміналістичне забезпечення діяльності Національної поліції України. До її складу входить багато підрозділів (суб'єктів), але діяльність кожного з них так чи інакше пов'язана з використанням технічних засобів, у тому числі техніко-криміналістичних. Отже, є підстави стверджувати, що доцільно виокремлювати техніко-криміналістичне забезпечення як слідчих, так і інших підрозділів, які використовують у своїй діяльності техніко-криміналістичні засоби. Наприклад, підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, можуть використовувати технічні засоби для здійснення своїх повноважень.

Окремою складовою частиною техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування є технічний супровід розслідування окремих видів злочинів. У зв'язку з цим в криміналістичній літературі все частіше можна побачити намагання визначити поняття техніко-криміналістичного забезпечення розслідування окремих видів злочинів.

Так, наприклад, Д. Ю. Стригун пропонує розуміти під техніко-криміналістичним забезпеченням розкриття та розслідування контрабанди наркотичних засобів

організаційно-функціональну систему, спрямовану на створення умов постійної готовності правоохоронних органів до швидкого та ефективного вирішення техніко-криміналістичних функцій і на практичну реалізацію цих умов з метою отримання, накопичення, обробки та забезпечення доказового значення криміналістично значущої інформації та її використання у процесі розкриття і розслідування контрабанди наркотичних засобів [14, с. 3-4]. Своєю чергою Б. О. Павлишин визначає техніко-криміналістичне забезпечення протидії злочинам проти життя і здоров'я особи як систему правових, наукових, організаційних та дидактичних заходів з розробки, впровадження і практичного застосування техніко-криміналістичних засобів та наукових методів оперативними службами, органами досудового слідства, експертно-криміналістичними підрозділами для найбільш ефективного вирішення цілей і завдань, що стоять перед ними [15, с. 121]. На нашу думку, вказані погляди формально мають право на існування, але фактично підтримують або дублюють одне з раніше сформульованих визначень понять техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів, тільки з уточненнями стосовно певного виду злочину та/або суб'єкта застосування.

У зв'язку з цим слід відзначити, що в криміналістичній літературі поряд із техніко-криміналістичним забезпеченням можна побачити термін «техніко-криміналістичний супровід». Це поняття охоплює практичну реалізацію повсякденної готовності правоохоронних органів до застосування науково-технічних засобів і методів у кожному конкретному випадку розкриття та розслідування злочинів. Їх техніко-криміналістичний супровід здійснюється в організаційних і процесуальних формах використання спеціальних знань у процесі оперативно-розшукової та слідчої роботи [16, с. 32; 17, с. 253].

Вважаємо, що для усунення суперечностей, дублювання та плутанини у понятійному апараті необхідно розглянути співвідношення понять «техніко-криміналістичне забезпечення» і «техніко-криміналістичний супровід», виходячи із семантичного аналізу вказаних термінів.

Загалом вказані слова мають широкий смисловий спектр. «Забезпечення» розуміється як процес дії, як матеріальні засоби, що забезпечують можливість жити, існувати, і як те, що служить гарантією, забезпечує збереження або виконання чого-небудь. Забезпечити означає поставляти щось у достатній кількості, задовольняти кого-, що-небудь у якихось потребах, надавати кому-небудь

достатні матеріальні засоби, створювати надійні умови для здійснення чого-небудь, гарантувати щось [18, с. 375]. Тлумачення підкреслює неоднозначність терміна: з одного боку, це процес, дія, а з іншого – це самі матеріальні засоби, але в обох випадках термін «забезпечити» має завершене в часі і просторі смислове навантаження.

Значення терміна «супровід» дещо відрізняється. Під супроводом розуміється процес і те, що супроводжує яке-небудь явище, дію [18, с. 1415]. Супроводжувати означає слідувати разом із ким-небудь в якості супутника, йдучи за ким-небудь, виражати як-небудь своє відношення, відбуватися, здійснюватися, мати місце одночасно з чим-небудь, услід за чим-небудь і додавати до чого-небудь, доповнювати чим-небудь [19, с. 850]. Вказане дозволяє говорити про те, що супровід не є, як забезпечення, обмеженим просторово-часовими рамками процесом, дозволяючи одночасно з ним, після здійснення його виконувати потрібні дії, а також доповнювати його.

З огляду на семантичний аналіз, супровід не може початися без самого процесу дії, тобто забезпечення, а забезпечення може здійснитися і без супроводу. З цього можна зробити висновок про те, що супровід є динамічним доповненням забезпечення, тобто його елементом.

Отже, стосовно розслідування окремих видів і груп злочинів доцільніше користуватись поняттям техніко-криміналістичного супроводу як більш вузьким порівняно із забезпеченням, тобто складовою частиною, різновидом останнього.

У свою чергу, щодо проведення окремих слідчих (розшукових) дій пропонуємо вести мову про техніко-криміналістичне сприяння. На нашу думку, термін «сприяння» більш точно визначає діяльність спеціаліста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Така думка базується, по-перше, на значенні цього терміна як створення відповідних умов для здійснення, виконання і т. ін. чого-небудь [18, с. 1377]; по-друге, на положеннях Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події, згідно з якою спеціалісти залучаються для надання безпосередньої технічної допомоги; по-третє, на тому, що термін «сприяння» означає подавати допомогу [18, с. 1377].

Висновки

Виходячи з аналізу вищевикладеного, пропонуємо розглядати техніко-криміналіс-

тичне забезпечення як багаторівневу складну систему, що буде відображати як сферу його застосування, так і її суб'єктів.

Відповідно до суб'єктів, діяльність яких потребує техніко-криміналістичного забезпечення, можна виділити такі рівні: 1) техніко-криміналістичне забезпечення правозастосовної діяльності взагалі; 2) техніко-криміналістичне забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції; 3) техніко-криміналістичне забезпечення діяльності окремих відомств (органів системи МВС України, Служби безпеки України, органів прокуратури тощо); 4) техніко-криміналістичне забезпечення діяльності окремих суб'єктів (слідчих, детективів, працівників оперативних підрозділів, експертів).

У свою чергу за сферою реалізації виокремленню підлягають такі рівні: 1) техніко-криміналістичне забезпечення здійснення судочинства за галузями (кримінального провадження, адміністративного, цивільного, господарського судочинства); 2) техніко-криміналістичне забезпечення окремих стадій і проваджень у кримінальному процесі (досудового розслідування та судового провадження); 3) техніко-криміналістичний супровід розслідування окремих видів злочинів як складова частина техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування; 4) техніко-криміналістичне сприяння проведенню окремих слідчих (розшукових) дій, тобто допомога спеціалістів під час їх здійснення.

За ієрархією кожний вищий елемент наведеної структури є ширшим порівняно з нижчим. Отже, наприклад, техніко-криміналістичне забезпечення досудового розслідування як системна ланка другого рівня може включати в себе окремі положення щодо техніко-криміналістичного супроводу розслідування окремих видів і груп злочинів та техніко-криміналістичного сприяння проведенню окремих слідчих дій.

Загалом наукових підходів щодо розуміння криміналістичної техніки, техніко-криміналістичних засобів, криміналістичного, техніко-криміналістичного забезпечення та інших суміжних понять дозволяє стверджувати, що техніко-криміналістичне забезпечення правозастосовної діяльності є досить широким, комплексним поняттям, яке включає і сукупність техніко-криміналістичних засобів та прийомів їх застосування, і діяльність певних суб'єктів щодо створення належних умов для використання зазначених засобів на практиці, і систему наукових положень, спрямованих на реалізацію практичних завдань із застосування криміналістичної техніки в діяльності органів правопорядку.

Різновиди техніко-криміналістичного забезпечення досудового розслідування як однієї зі сфер практичної діяльності можна виокремити залежно від її суб'єктів, якими можуть бути: 1) безпосередньо органи досудового розслідування; 2) інші органи, заклади, відомства, які виконують функції щодо належного застосування техніко-криміналістичних засобів під час досудового розслідування.

Список використаних джерел:

1. Вольнський В. А. Техніко-криміналістичне забезпечення розкриття та розслідування преступлений. Москва : ВНИИ МВД РФ, 1994. 80 с.
2. Криміналістика : учебник / под ред. А. Ф. Вольнского. Москва : Закон и право; ЮНИТИ-ДАНА, 1999. 615 с.
3. Бугаев К. В. О понятии технико-криміналістического обеспечения раскрытия и расследования преступлений. *Криміналістика: актуальные вопросы теории и практики* : сборник материалов Третьего Всероссийского «круглого стола», 17-18 июня 2004 г. (дополнение). Ростов-на-Дону : РЮИ МВД России, 2004. URL: <http://nenuda.ru/o-ponyatiy-tekhniko-kriminolisticheskogo-obespecheniya-raskrytiya.html> (дата звернення: 10.11.2018).
4. Єзерський Р. Б. Криміналістична техніка та її роль у розкритті і розслідуванні злочинів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2005. 20 с.
5. Падей А. С. Поняття та значення техніко-криміналістичного забезпечення діяльності з розслідування. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 2. С. 173–175.
6. Скорченко П. Т. Криміналістика. Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування преступлений : учеб. пособие для вузов. Москва : Былина, 1999. 272 с.
7. Черноус Ю. М. Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування злочинів. *Право і суспільство*. 2011. № 6. С. 213–217.
8. Михайлов В. О. Перспективи удосконалення техніко-криміналістичного забезпечення розкриття та розслідування злочинів. *Вісник НТУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2015. Вип. 3/4 (27/28). С. 122–125.
9. Грамович Г. И. Криміналістическая техника (научные, правовые, методологические, организационные основы) : монография. Минск : Акад. МВД Респ. Беларусь, 2004. 214 с.
10. Пінчук Н. І. Теоретичні та правові питання і практика криміналістичного забезпечення діяльності нотаріату : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ : Академія адвокатури України, 2008. 21 с.
11. Якимець О. І. Роль криміналістики у вирішенні завдань цивільного судочинства. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 4. С. 57–63.

12. Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдеева та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Харків : Вид. агенція «Апостіль», 2017. 260 с.

13. Степанюк Р. Л. Теоретичні засади методики розслідування злочинів, вчинених у бюджетній сфері України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2013. 475 с.

14. Стригун Д. Ю. Техніко-криміналістичне забезпечення розкриття та розслідування контрабанди наркотичних засобів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ : НАВС, 2011. 19 с.

15. Павлишин Б. О. Поняття «техніко-криміналістичного забезпечення» розслідування злочинів проти життя і здоров'я особи. *Вісник Академії адвокатури України*. 2014. Т. 11. № 3. С. 116–123.

16. Москаленко А. Н. Техніко-криміналістичне забезпечення раскрытия преступлений по горячим следам : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Волгоград, 2002. 211 с.

17. Дмитриева Т. Ф. О соотношении понятий «техніко-криміналістическое обеспечение» и «техніко-криміналістическое сопровождение» раскрытия и расследования преступлений. *Вестник Полоцкого государственного университета. Серия D*. 2010. № 4. С. 251–255.

18. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

19. Словник української мови : в 10 т. Т. 9. С / редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін. ; уклад.: І. Р. Вихованець, В. П. Градова, Г. Н. Демчик та ін. ; ред. тому: І. С. Назарова та ін. ; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ : Наук. думка, 1978. 916 с.

The article is devoted to the analysis of the essence of the concept of technical and forensic assistance in law enforcement. There are critically analyzed the views of scientists on the application of this concept exclusively to the activities of the solution and pre-trial investigation of crimes. There is grounded the necessity of a comprehensive understanding of the technical and forensic support of the activities of various subjects and areas of law enforcement. It was found that the subjects whose activities require technical and forensic support can be distinguished as follows: 1) technical and forensic provision of law enforcement activities in general; 2) technical and forensic support of the activity of criminal justice bodies; 3) technical forensic support of the activities of individual agencies; 4) forensic technical support of the activity of individual subjects. It has been determined that the following levels are subject to separation: 1) technical forensic support for the implementation of judicial proceedings by industry; 2) technical forensic support of separate stages and proceedings in the criminal process; 3) technical and forensic support of investigation of certain types of crimes as an integral part of technical and forensic provision of pre-trial investigation; 4) technical and forensic assistance in conducting individual investigative (search) actions, that is, assistance of specialists in their implementation. It was emphasized that forensic technical support of law enforcement activities is a rather broad, complex concept, which includes the totality of technical forensic means and methods of their application, as well as the activity of certain subjects to create appropriate conditions for the use of these means in practice, and a system of scientific provisions aimed at the implementation of practical tasks on the use of forensic technology in the activities of law enforcement agencies. It is concluded that the types of technical and forensic provision of pre-trial investigation as one of the spheres of practice can be distinguished depending on its subjects, which can be: 1) directly by the bodies of pre-trial investigation; 2) other bodies, institutions, agencies that perform the functions of proper use of technical and forensic tools during pre-trial investigation.

Key words: law enforcement, forensic technology, technical and forensic assistance, technical and forensic tools, criminalistics activities.